

Rend- Tartományi Közlöny

A KAP. SZ. JÁNOSRÓL NEVEZETT FERENCRENDI TARTOMÁNY

HIVATALOS KÖZLÖNYE

1913. Szeptember

A FŐTISZTELENDŐ P. PROVINCIALIS MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTI:

P. PESTI EMMÁNUEL

GYÖNGYÖSI HÁZFŐNÖK, THEOLOGIAI TANÁR.

Kiadótulajdonos: A Kap. Sz. Jánosról Nev. Ferencrendi Tartomány Főnöksége Gyöngyösön.

A tartományfőnökség közleményei.

Kedves Testvérek!

A mult év december havában a directoriumok szétküldése után, egynéhány zárdából azt jelentették nekem, hogy nem kaptak elegendő számu directoriumokat, azért utólag kérik a még szükséges példányokat. Azonban nekem sem levén több kéznél mint amennyire ép szükségem volt, nem tehettem eleget mindenki óhajának. Hogy a jövő esztendőre e bajnak elejét vegyünk, ezennel szeretettel felkérem az egyes zárdafőnök atyákat, hogy még e hó végéig okvetlenül jelezni sziveskedjenek a Tartományfőnökségnek, hogy mennyi directoriumra lesz szükségük. Én azután gondoskodni fogok a megfelelő mennyiség kinyomtatásáról és arról is, hogy minden zárda megkapja a kívánt példányokat.

Ezenfelül a directoriumban nincs jelezve több templomunk szentségimádási napja. Kérem tehát azon zárdák ntiszt. előljáróit, akiknek szentségimádási napja eddig a directoriumban nem volt feltüntetve, hogy értesítsenek engem még e hó végéig, hogy mikor tartanak évenként szentségimádást, hogy azután a dátumokat Provinciánk rubricistájával Ntiszt. Martinov Fortunát definitor atyával közöljem, aki a leg-

nagyobb készséggel közzé fogja tenni azokat a jövő évi Directoriumban.

Mivel f. é. július 1-től kezdve a zárdák kiadásait és bevételeit már az új számadási könyvbe kell bevezetni, s minthogy továbbá e hónappal már lezáródik az első évnegyed, amelynek végén két hét leforgásán belül a három havi számadásokat a Tartományfőnökséghez be kell küldeni, ismételten nagyon kérem a zárdák ntiszt. előljáróit, hogy igyekezzenek az előlirt paragrafusokat jól átnézni és azok szerint a megfelelő rubrikákat pontosan kitölteni, mert ellenkező esetben kénytelen leszek a számadásokat újból való kidolgozás végett visszaküldeni. Ezek a számadások évnegyedenként el lesznek téve a Provincia archivumában és Congressus, illetve Capitulum alkalmával a Ven. Provinciae Definitoriuma elé terjesztve áttekintés végett.

Gyöngyös, 1913. szeptember 2-án.

P. Unghváry Antal

Minister Provincialis.

A tartományfőnök atya rendeletéből:

P. Virág Venantius

Secr. Min. Prov.

Az idegen templomban való Miséről.

Jóllehet mindenütt egy és ugyanazon sz. Mise áldozatot mutatjuk be, mégis a sz. Mise áldozathoz kötött imák, könyörgések, sz. írási részletek, valamint a pap ruhái is, az Egyház rendelkezése folytán napról-napra különböznek és harmóniában, összefüggésben vannak a

festumokkal, melyeket naponként ünnepelünk és amelyekről a napi officiumot végezzük. Ezáltal egy bámulatos szép mindennapi kultusz jön létre, amelyet csak a sz. Lélektől vezetett Egyház tudott megteremteni. Ez a kultusz azonban nem csak a napok, hanem a helyek szerint is

változik, amennyiben sokszor egy és ugyanazon a napon, más festumot ülünk az egyik, mást a másik helyen. Ugyanis a különböző egyházmegyéknek, szerzetes rendeknek, sőt az egyes templomoknak is megvannak a maguk speciális festumaik, amiben persze a többiektől eltérnek. Ennek a varietásnak, noha az egyház kultuszát szebbé, az egyes egyének buzgóságát pedig intenzívebbé teszi, megvan a maga liturgikus nehézsége. Mert ha az egyes templomoknak néha külön officiumuk és külön sz. Miséjük van, nehézségei lesznek az idegen papnak, aki ott akar misézni, de ő persze más officiumot végzett és más festumot is ünnepel; a sz. Misének pedig meg kell egyeznie az officiummal. És ez nem is olyan ritka eset, mert nagyon gyakran megtörténik, hogy mi a világi papok vagy más szerzetesek templomában misézünk, vagy megfordítva a világi papok jönnek hozzánk misézni. Ha tehát nem egyezik meg az idegen templom kalendáriuma a miénkkel, az a kérdés melyik festumról misézzünk, vajjon a miénkről-e, amelyről az officiumot is végeztük, vagy arról, ami az idegen templomban van? Régi időben az egyház előírásai ezen dologban rendkívül bonyolodottak voltak és majd meg kellett tartani a papnak saját festumát, majd meg az idegen templom festumáról kellett miséznie, a festumok rangfokozata szerint. Mint-hogy azonban ez rendkívül sok nehézséget okozott, részint a missale hiánya, részint a számtalan sok szabály megjegyzése miatt, a S. Rit. Congregatio 1895. júl. 9-én egy új decretummal az összes régi nehézségeknek végett vett, amennyiben eltörölte a régi szabályokat és az idegen templomban való misézésre csupán csak egy könnyen megjegyezhető szabályt állított föl. Ez a szabály így hangzik: „Omnes et singuli sacerdotes, tam saeculares quam regulares, ad Ecclesiam confluentes vel Oratorium publicum, Missas tum Sanctorum tum Beatorum, etsi Regularium proprias, omnino celebrent officio eiusdem Ecclesiae vel Oratorii conformes, sive illae in Romano, sive in Regularium Missali continentur, exceptis tamen peculiaribus ritibus Ordinum propriis. Si vero in dicta Ecclesia, vel Oratorio, Officium ritus duplici inferioris agatur, unicuique ex celebrantibus liberum sit Missam de Requie peragere, vel votivam vel de occurrenti feria; iis tamen exceptis diebus, in quibus praefatas Missas Rubricae Missalis Romanae, vel S. Rituum Congregationis Decreta prohibent.

Super quibus postmodum Sanctissimo Domino nostro Leoni Papae XIII. per Secretarium relatione, Sua Sanctitas sententia eiusdem S. Congregationis ratam habuit et confirmavit; Rescripta seu Decreta tum particularia tum etiam generalia, in contrarium facientia, suprema auctoritate sua penitus abrogando.“ Die 9 mensis Decembris 1895.

Ez a Decretum amint látjuk tökéletes tabula rázát csinált és az idegen templomban miséző összes papoktól egyszerűen megköveteli, hogy ezentúl bármilyen festumuk legyen is nekik és bármilyen officiumot is végeztek, ha idegen templomban miséznek, mindig annak a templomnak a Miséjét kell végezniök és a Missaléját kell használniok. Ha azonban a templomban nemcsak külön festum, hanem külön ritus is volna használatban, mint van pl. a dominikánusoknál, úgy természetesen a festumot ugyan követni kell, de meg kell tartani kinek-kinek a saját ritusát. Eszerint tehát ha mi közülünk valaki a világi papok templomában miséz, mindig az egyházmegye directoriuma szerint kell miséznie és a Romanum Missalét kell használnia; de viszont ha valamely világi pap miséz a mi templomunkban, úgy annak is a mi directoriumunk szerint kell miséznie és a mi Missalénkat kell használnia, ép azért a mi sekrestyéinkben nem is szabad Romanum Missalét tartani. — Eltérni ettől csak akkor szabad, ha az idegen templomban, ahol misézünk olyan semiduplex vagy simplex ünnep van, amely megengedi a votiv miséket. Ez esetben természetesen lehet Requiemet vagy más votiv misét mondani, vagy esetleg elvégezhajjuk a mi officiumunknak megfelelő misét. Ez utóbbi esetben azonban, ha t. i. azt a misét mondjuk, a mi az officiumunknak megfelel, úgy azt a S. R. Congregatio 3892-ik és 4020-ik Decretumai értelmében, nem úgy végezzük mint votiv misét t. i. Gloria és Credo nélkül, hanem mint festívális misét olyan ritussal, amilyennel a mi saját templomunkban végeztük volna. Ha azonban az idegen templomban olyan festum van, mely votiv misét nem enged meg, ez esetben nem szabad eltérni a templom festumától, ha mindjárt a mi festumunk I. classis is, hanem a templom festumáról kell misézni.

Hogy ezt a szabályt minél tökéletesebben alkalmazhassuk, tisztáznunk kell folytatólagoosan azt a kérdést, mit értünk aliena Ecclesia alatt? Vajjon ez alatt csak a szoros értelemben vett templomokat és nyilvános Oratoriumokat, vagy talán a semipublicum és privatum Oratoriumokat is kell értenünk? A S. R. Congregatio megfelel ezen kérdésre is és pedig a következő dubium resolutiójában: „Utrum Calendario loci; an vero Calendario celebrantis respondere debeant Missae, quae celebrantur in capellis Episcoporum, Seminariorum, Collegiorum, piarum communitatum, Hospitalium et Carcerum? Et S. Congregatio respondendum censuit: Dummodo agatur de Capella principali, quae instar Oratorii publici, ad effectum memorati Decreti, habenda est, Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam.“ Et ita rescripsit die 22. Maii 1896. Tudjuk az egyházjogból, hogy az ezen dubiumban elősorolt oratoriumok a semipublicum Orato-

riumok közé tartoznak, ha tehát a S. R. Congregatio ezen Oratoriumokban is megköveteli, hogy minden pap alkalmazkodjék a misézésben azok directoriumához, úgy bátran levonhatjuk a következtetést, hogy nem csak a templomokban és a publicum Oratoriumokban, hanem az összes semipublicum Oratoriumokban is mindig alkalmazkodni kell az illető hely directoriumához. Ha tehát apácák Oratoriumában, kórházi kápolnában vagy más efféle Oratoriumokban misézünk, ha az a hely nincs a mi gondjainkra bízva, úgy ott az egyházmegyei directoriumot kell követni és nem misézhetünk a mi directoriumunk szerint. — Hátra maradnak tehát még csak a privát Oratoriumok, minthogy ezekről a S. R. Congregatio semmit sem mond, ebből az következik, hogy ott nem kell követni az egyházmegye directoriumát, hanem ott megmarad a régi szabály t. i. a sz. Misének meg kell egyezni az officiummal, vagyis más szavakkal, ott mindenki a saját directoriuma szerint misézik. Megjegyzem, hogy privát Oratorium alatt értjük azon kisebb sz. helyeket, melyeket egyes előkelőbb családok állítanak föl az ő kastélyaikban kizárólag az ő saját használatukra és oda idegeneknek nincs bejáratuk.

Ezek a szabályok, melyeket itt előadtunk általános érvényűek, úgy hogy azok alól magát kivonni senkinek sincs jogában, mert a sz. Szék e tekintetben senkinek sem adott privilegiumot, vannak azonban mégis némi kiváltságok a szerzetesek részére, amennyiben egyes templomok és Oratoriumok, jóllehet nem képezik a szerzetesek tulajdonát, mégis szerzetesi templomnak tekintetnek, úgy hogy ott a szerzetesek kalendáriuma szerint kell misézni mindenkinek. Hogy ezt teljesen megértsük, mindennek előtt lássuk mit kell értenünk a szorosán vett szerzetes templom alatt? Az a szorosán vett szerzetesi templom, amely a szerzetesek tulajdonát képezi és amely ki van véve a püspök joghatósága alól. Ilyenek a zárda templomok. Ezekben természetesen, ha van az illető rendnek külön kalendáriuma, az az irányadó mindenki számára, ha mindjárt maga a megyés püspök jön is oda misézni. De ezen kívül a directorium tekintetében a S. R. Congregatio újabb Decretumai értelmében szerzetes templomnak kell tekinteni azokat a templomokat és Oratoriumokat is, amelyek nem képezik ugyan a szerzetesek tulajdonát, sőt a püspök joghatósága alól sincsenek kivéve, de amelyeket valamely szerzetház lát el, vagy adminisztrál. Az ilyen templomokban és Oratoriumokban, ha mindjárt azok valamely világi plébániához tartoznak is, amennyiben t. i. a plébánia területén fekszenek, még a plébános számára is, ha esetleg ott misézik, a szerzetes directorium az irányadó és ott mindenkinek aszerint kell miséznie. Sok helyen pl. reánk

szerzetesekre van bízva, hogy a zárda templomon kívül lássuk még el teszem föl a kórház kápolnáját vagy más publicum vagy semipublicum Oratoriumot, ha itt mi egyedül teljesítünk rendszeres szolgálatot, úgy ott a rendi directorium szerint kell miséznie mindenkinek. Még inkább áll ez, ha valahol plébániát adminisztrálunk. Ez esetben nemcsak a zárda templomban, hanem az összes templomokban és oratoriumokban, melyek a plébánia területén vannak és amelyek a mi plébánosi joghatóságunk alá esnek, a szerzet directoriuma az irányadó mindenki számára. De lássuk a S. R. Congregatio ide vonatkozó resolútióit: „In Ecclesiis alicui Religiosae Familiae concreditae, sacerdotis exteri in illis celebrantes tenentur sequi Calendarium eiusdem Familiae proprium, si habent?”

Et S. R. Congregatio, re mature perpensa auditoque voto Commissionis Liturgicae, rescribendum censuit: Affirmative.“ Die 15. Decembris 1899.

„Plures in dioecesi Ratisbonensi existunt Ecclesiae, tum parochiales vel annexae, tum tales, quae a fidelibus peregrinationis causa, pio animo frequentari solent, quae, licet in possessionem Regularium haudquaquam transierint, et a jurisdictione Ordinarii minime exemptae sint, ab Episcopo tamen sacerdotibus regularibus ad tempus concreditae sunt, ut hi in iisdem functiones sacras peragant, et fidelium curae per Verbi divini predicationem et administrationem Sacramentorum ex officio deserviant.

Hinc expostulatum est a S. R. Congregatione: utrum in praedictis ecclesiis etiam Episcopus et Parochus parochiae saecularis eiusque vicarius, atque beneficiatus, propter beneficium Ecclesiae canonice adscriptus, in dicenda Missa se directorio Regularium accomodare teneantur?

Et S. R. Congregatio, ad relationem Secretarii, audita sententia Commissionis Liturgicae, reque mature perpensa, respondendum censuit Affirmative.“ Die 27. Januarii 1905.

Hasonlóképen nyilatkozik az ugyanazon év február 3-án kiadott Decretum, melyet rövidség kedvéért elhagyunk.

Mindezekből világos, hogy a szerzetes családokra bízott templomokban a szerzetesi kalendáriumot kell a sz. Misénél mindenkinek használni. Jól kell azonban hangsúlyoznunk, hogy ez csak akkor áll, ha valamely templom egy szerzetesi családra van bízva és ott az előjáró által kiküldött szerzetesek fungálnak. Más lesz azonban a dolog, ha a püspök egy templomot nem egy szerzetesi családra, hanem csupán annak egyik kiválasztott tagjára bízott, úgy hogy csupán az van feljogosítva az ottani funkciók végzésére és nincs jogában az előjárónak oda más szerzeteseket küldeni. Ez

esetben az nem válik szerzetesi templommá a directorium tekintetében sem, hanem ott továbbra is az egyházmegyei directorium az irányadó. Ezt bizonyítja a következő resolutio: „Num tenentur sequi sacerdotes exteri Calendarium religiosorum in illis Ecclesiis, quae non religiosae familiae, sed tantummodo alicui personae privatae, etsi ad eandem familiam pertinenti, commissae sunt?”

Et S. R. Congregatio re mature perpensa, auditoque Commissionis Liturgicae voto, rescribendum censuit: Negative.“ 15. Decembris 1899.

Tézisek a kétheti konferenciákhoz.

1. Ex Theologia morali: Agatur de secundo decalogi praecepto; in specie: de vana assumptione nominis Dei, de blasphemia et maledictione. (L. Noldin „De praeceptis“ p. 201. et sequ.)

Ugyszintén nem tarthatjuk a mi szerzetesi directoriumunkat abban a templomban sem, ahol mi csak rendes segítséget nyújtunk a templom adminisztrátorának, de tulajdonképpen nem mi vagyunk a templomban a fő fűgensek, hanem ő. Ez esetben az ő directoriuma az irányadó.

Ezeket szem előtt tartva, könnyen tudjuk majd tájékozni magunkat, hogy milyen festumról misézzünk, ha idegen templomban kell esetleg miséznünk, de viszont meg kell követelnünk, hogy mások is respektálják ezen előírásokat, ha a mi templomunkban miséznek.

2. Ex Jure Canonico: De celebratione matrimonii: de forma tridentina, et de jure novissimo matrimoniali — Decreta: „Tametsi, Ne temere, Provida.“ — (L. Tauber pag. 471. et sequ.)

Az apostoli decretumok új gyűjteménye.

Minthogy az apostoli sz. Széknek nagyon érdekében áll, hogy a szerzetes rendek minél jobban megfeleljenek magasztos hivatásuknak és minél tökéletesebben betöltsék szabályaikat, azért időről-időre, amint azt szükségesnek látta, különböző rendeleteket bocsátott ki, amelyek hivatva voltak megerősíteni a szerzetesi disciplinát. És hogy ezen rendeletek a szerzeteseknél mindig friss emlékezetben legyenek, a sz. Szék megparancsolta, hogy azokat időnkint az összegyűlt szerzetesek előtt fölolvassák. Ebből a célból már régebben készültek dekretum gyűjtemények, melyek a nekünk szóló és fölolvassandó rendeleteket tartalmazták és ezen gyűjteményekből olvastuk föl eddig a meghatározott időben az Egyháznak reánk vonatkozó rendeleteit. Ujabb időben azonban nagyon sok új rendeletet hozott reánk vonatkozólag a sz. Szék, melyek a régi gyűjteményben nem foglaltatnak benne, a régi rendeletek közül pedig többet visszavont vagy módosított. Ezek a körülmények természetesen megkivánták, hogy már most a régi gyűjtemény helyett egy új dekretum gyűjtemény adassék ki és azt olvassuk föl a szerzetesi családok előtt. Ezt az új dekretum gyűjteményt készítette el jelenleg rendünk gondos feje a Rssmus Minister Generalis és miután azt a sz. Szék jóváhagyta, szétküldötte az összes Provinciáknak, hogy a jövő évtől kezdve ezek olvastassanak föl a gyűjteményben kijelölt időkben a szerzetesi családok előtt.

Az új gyűjteményt a Rssmus Minister Generalis megbízásából rendünk jeles egyházasja Sleutjes Mihály a sz. Antal kollegiu-

mának lectora készítette. Ő hónapok szerint nagyon ügyesen csoportosította az összetartozó rendeleteket, úgy hogy egyik a másikra világot vet és a felolvasás kötelezettsége is ezentúl nem egyes napokhoz, mint azelőtt, hanem az egyes hónapokhoz lesz kötve, amelyeknek folyama alatt bizonyára bőven lesz idő azok fölolvassáshoz. Négy hónapot kivéve van is minden egyes hónapban olvasni való bőven. És ezentúl a directoriumban minden hónapnál jelezni kell az olvasni valót, mert a S. Congr. Regularium az egész rendre kiterjesztette az 1856. szept. 15-én hozott rendeletet, amely eredetileg csak „pro Italia et insulis adiacentibus“ hozatott és amely szerint a Provinciák directoriumaiban jelezni kell az előirt napokon az olvasandó dekretumokat. Megjegyzem, hogy ez már nálunk azelőtt is szokásban volt.

Sleutjes ügyességére és praktikus érzékére vall az is, hogy azon dekretumokon kívül, amelyeket kötelesek vagyunk évenként fölolvastatni, a gyűjtemény végén még odakapcsolta jól elrendezve rendünket érdeklő újabb és fontosabb rescriptumokat is, amelyeknek olvasása bizonyára nagyon hasznos lesz.

Különös, hogy III. Miklós, V. Kelemen és XI. Ince pápa deklarációi olvasására, amelyek pedig rendünkre nézve a legfontosabbak és amelyek ennél fogva az új gyűjteményben az első helyet foglalják el, nincs meghatározva idő, hanem az új Constitúciók 7. §-a Provincia Definitoriumára bizza az idő meghatározását, mikor kelljen azokat olvasni. Ebben tehát valószínűleg legközelebb intézkedni fog a Definitorium és meghatározza azok olvasásának ide-

jét. Ugy látszik ezek olvasásánál azért tettek kivételt, mert különös figyelmet érdemelnek és így szükséges, hogy azon időben olvastassanak, mikor az egyes helyek körülményei sze-

rint, arra több figyelmet tudnak a testvérek fordítani, vagy pedig talán azért, mert ezeket nem annyira apostoli dekretumoknak, mint inkább második regulának tekintik.

Tartományi hírek.

A füleki templom megáldása. Amint a mult számban jeleztük: a füleki templom megáldása aug. 15-én megtörtént. Ezen alkalomra oda utazott a Főt. P. Provinciális és P. Zadravecz István. Aug. 14-én este érkeztek Fülekre. Az ünnepély napján még néhány környékbeli pap is megjelent; a hívek azonban — mivel egész délelőtt csak úgy szakadt az eső — aránylag csekély számban jöttek össze. Ez a külső kellemetlenség azonban mitsém vonhatott le az ünnep jelentőségéből és belső értékéből, következőleg annak morális sikeréből sem. Az ünnepélyes szertartások 9 órakor kezdődtek. Először is Fábíán Kamill, fülek-püspöki esperes plébános, címzetes kanonok a rozsnyói püspök úr megbízásából megáldotta a templomot. Utána P. István mondotta az ünnepi szentbeszédet a nála immár közismert szónoki lendülettel és erővel. Ezután assistenciás nagymise következett, melyet a felszentelő esperes plébános celebrált. Délután ünnepélyes vesperás volt. — Isten jutalmazza meg mindazok gondját, fáradságát, kik e szép templomnak restaurálásában és megáldásában oly tevékeny részt vettek és érdemeket szereztek!

A szeráfi kollegium átköltözése Szatmárra. A szeráfi kollegium növendékei, prefektusokkal élükön, aug. 31-én megérkeztek új tartózkodási helyükre és azóta már el is rendezkedtek. A növendékek a gimnáziumra szóló felvételi vizsgát mind sikerrel állották ki. Az átköltözés alkalmával a radnai zárda nagylelkűségét azzal mutatata ki, hogy a vasuti költségeket 500 kor. erejéig fedezte. Deus retribuat!

A jóságos szatmári püspök úr is visszajött már az ő városába és nemsokára nagy kegyességgel meglátogatta az első szatmári ferencrendieket. Szept. 28-án a püspök úr az elsőházfőnöknek ünnepélyesen átadja majd a zárda kulcsait. Ott lesz a Főt. Provinciális atya és a Ven. Def. java része.

† P. Nagypál Kilit.

A mit oly könnyen lehetségesnek tartotunk, amitől mégis annyira féltünk, az nagy szomorúságunkra valóban bekövetkezett: P. Nagypál Kilit meghalt. A jólelkű és nagy tevékenységű Kilit atya már hosszabb idő óta betegeskedett és különösen P. Károly halála óta szemmel láthatólag fogyott. Hogy megrongált egészségét legalább némileg helyrehozza, a Főt. tart. főnök atyától 3 heti szabadságot kért,

amit meg is kapott. Elment tehát az erdélyi Marillára, hogy ott felüdöljön és újabb munkára erőt gyűjtsön. De ahol életét meghosszabbítani remélte, ott érte utól a halál: aug. 31-én a jó Isten őt magához szólította. Szeptember 2-án temették el ugyanott, ahonnét meggyógyulva és megerősödve kívánt visszatérni, hogy tovább dolgozzék az Úr szőlőjében. Isten legyen az ő nagy jutalma!

Nagypál József Kilit 1806. ápril. 1-én született Jászberényben. A gimnáziumot Gyöngyösön és Vácott végezte. 16 éves korában 1822. aug. 8-án a szent Ferenc rendjébe lépett. A novitiatust Szécsényben, a theologiai studiumot Szegeden és Kecskeméten töltötte el. Az ünnepélyes fogadalmat 1828. jan. 16-án tette le. Pappá lett szentelve 1829. jan. 30-án. A következő évben a szentírásnak lectora lett és emellett nemsokára P. Hlavacsek Dénes eltávozása után a szegedi tanítóképző intézet hittanárává nevezték ki. E két állást egész 1899. évig töltötte be. Mint lector és mint hittanár is a kötelességteljesítés magaslatán állott, meleg szeretettel párosult szigorúság és minden duplicitást kizáró őszinte lelkiület jellemezte. Ezen szép és értékes tulajdonságai miatt mindazok, kik őt ismerték egyszersmind szerették is és őszinte szeretettel vették körül. Az 1889. év elején a szegedi alsóközpont adminisztrátora lett. Nagy dolog volna leírni mennyi gondot viselt ő el, mennyi fáradságot vállalt magára, mennyi munkát végzett el. De nem is birta sokáig; itthagya a földet, hogy az égben élvezze a jó és hű szolga jutalmát: az örök élet boldogító nyugalalmát. Pie Jesu Domine, dona ei requiem! Amen. — Ideiglenes administratornak a Főt. Prov. Atya P. Boskó Faustot prezentálta; a csanádi püspök úr el is fogadta és melléje káplánul küldetett P. Rozmanith Kázmér.

Lelki gyakorlatok. P. Havas Kapisztrán a mult hónapban Perjánoson és Szegeden az iskolánövérrek számára lelkigyakorlatokat vezetett, melyeket az Égnek bőséges áldása kísért.

Beöltözés és fogadalom-tétel Pécsen. Aug. 27-én a következő jelöltek vették fel rendünk bűnbánó ruháját P. Forintos Lőrinc, ujoncmester kezéből és kezdték meg a clericus ujoncévet: Schág Ferenc Tivadar, Kleiner Miklós Benignusz, Kozma Lajos Káius, Milos Károly Agapit, Barth Péter Cecil, Banis Sándor Apollinár, Menráth József Ciprián, Zódi József Cé-

zár, König Vendelin Anaklét, Percsy József Burchard, Kleiner Mátyás Benjamin, Herédi Imre Antonin, Kozák József András, Dallos János Diomedes, Kind Ferenc Károly. Isten erősítse meg őket szent hivatásukban, hogy megismerjék és teljesítsék az ő akaratát! A tavalyi novicius testvérek, kik egyszerü fogadalomra bocsáttattak folyó hó 1-én és 11-én esküdtek örök hűséget Istennek. Kitüntetésképen azok, kik 11-én léptek az Úr oltára elé, Főtisztelendő Tartományfőnök Atyánk kezébe tették le a professiót; ki jelenleg a pécsi rendházban tartózkodik. A Főnök Atya szívhez szóló beszédet intézett hozzájuk. Fogadalmat tettek a következők: Fr. Knapecz Elemér, fr. Szűcs Szolán, fr. Schneider Vencel, fr. Foris Ferenc, fr. Madensieder Román klerikusok és fr. Semperger Ferenc laikus. Szept. 11-én: Fr. Gorny Grácián, fr. Sztankovits Vidor, fr. Zuber Zefirin, fr. István Ernő, fr. Ruck Gyula és fr. Unyi Bernardin. Az Úr tegye foganatossá jó szándékukat.

Fogadalomtétel Gyöngyösön. Szeptember 7-ike valóságos örömnappal volt szeretett Provinciánk anyaházában. Ünnepeles fogadalmat tettek a következő hittanhallgató növendékek: Tóth Pacifik és Baligács Vazul IV. éves; Ober-ten Odiló III. éves; Horváth Jenő, Blichár Barnabás, Kiefer Szilvér, Borsányi Balázs és Majsai Mór II. éves hittanhallgatók. A Főt. Provinciális Atya megbízásából P. Pesti Eemmanuel házfőnök vette át a fogadalmat a 6 órai szentmise alatt, teljes ünnepelességgel, miután előbb egy szívből fakadt beszéddel buzdította őket arra, hogy Istent szeressék és a szerzetesi tökéletességre törekedjenek.

Alig végződött el ezen ünnepeles és megható szertartás, utána mindjárt egyszerü fogadalmat tettek Mészáros Kanut és Mözl Simon laikus testvérek és pedig a Főt. Tartományfőnök Atya megbízásából szintén P. Eemmanuel házfőnök atya kezébe. Az Úr erősítse meg azt, amit bennük művelt, hogy elnyerhessék a mindvégig való állhatatosság koronáját!

Gimnáziumi magánvizsga. Kalmár Özséb és Majsai Mór testvérek aug. 30-án a gyöngyösi kir. főgimnáziumban jó sikerrel tették le a vizsgát a gimnázium VI. osztályából. Szept. 8-án visszautaztak Budapestre, hogy folytassák egyetemi tanulmányaikat.

Papszentelés. Lélekemelő és fönséges szép ünnepeles színhelye volt a folyó hó 4-én a mi budai zárdánk temploma, ahol az nap szentelte pappá dr. Köhl Medárd segédpüspök úr fr. Muha Ignác rendi szerpap testvérünket, aki fiatalága miatt a rendes időben nem volt fölszentelhető. Kilenc óra előtt vonult be a püspök úr a zsufolásig megtelt és ünnepeles díszbe öltözött templomba, ahol Kaizer Nándor házfőnök atya a testvérekkel és dr. Ott Ádám praelatus-esperes úr a III. rendi papokkal fogadta az ajtóban. A mélyen megható szertar-

tás után a püspök úr kíséretével együtt házunk vendége volt ebédre. Az újmisést Szegeden tartotta folyó hó 8-án zárda templomunkban első sz. miséjét. Manuduktora volt Sinkovics Frigyes atya, az alkalmi szónoklatot pedig Kócián Róbert atya tartotta. Az ég bő áldását kívánjuk az újmiséstnek.

Renovációk. Mohácsott már készen van az új márvány főoltár, melyet e hó vége felé maga a pécsi megyés püspök úr fog consecrálni. A szép mű érthetően hirdeti a Kaufmann—Muszner oltárépítő és aranyozó cég lelkiismeretességét.

Rozsnyóról is kellemes hír érkezik. Ott legujabban a templomhajó keramit lapokkal lett kirakva és a szentély előtt igen szép rácszat készült. Ez a munka is bizonyítja az ottani jó atyák buzgóságát az Isten háza iránt és fejlett izlését annak ékesítésében.

Gyöngyösön pedig halad a restaurálás szép munkája. 6 mellék oltár és a szószék már elkészült, egy-két hét múlva készen lesz a 7. oltár is: a szeretettől lángoló szívü Jezusnak gyönyörű életnagyságu szobrával. Egész nagy ujdonság az u. n. „Rózsafüzér kápolna“, melyet az Élő Rózsafüzér Társulat P. István ügybuzgó és sikeres fáradozása mellett és utbaigazítása szerint cement lapokkal kirakott és rácszatallal ellátott. Benne van már a kápolnában a remek szép egészen új oltár, rajta két kedves-bánatos, térdeplő angyal között ül a Fájdalmas Anya, ölében kisenvedett isteni fiának élettelen testével. Ez a Pieta 1794-ben már restaurálva lett és mint kegyelemszobor szerepel, azért a hivek igen nagy áhítattal és kegyelettel viseltetnek iránta. Alig tud valaki elmenni mellette anélkül, hogy reá ne tekintsen és legalább egy pillanatig meg ne álljon. Hátha majd művésziesen ki lesz festve a falazat is, amire biztos kilátást nyújt Ádám festőművész, aki egy hét múlva meg is kezdi már a munkáját. Utoljára a főoltár kerül restaurációra, hogy az is megfelelő színben és fényben létrehozza a templomban oly annyira kívánatos és a lehetőség szerint elérhető harmóniát. Mindezek után, még a templom hajójának kőlapokkal való kirakása is tervbe van véve, ami remélhetőleg nemsokára meg is valósul.

Ami a multkor csak rövidesen említve volt, arról most már igen sokat lehetne írni. Az ebédlő ováljaiban immár ott vannak a gyönyörű és megható freskók, egy hét múlva teljesen készen lesznek. Ugyanis az ebédlő boltzatának oldalsó hajlására 10, három féle mintázatu faldísz van készítve, mindegyik oldalon 5—5. Ezek az oválok körülbelül másfél százon át üresen állottak, végre most ebbe a tízbe egy-egy freskó jutott; mindegyik körül szép román stíli betűkkel megfelelő felirás ékeskedik. A freskók sorrendje és tartalma az, ami azoknak oly jelentőségek és értéket ad,

amelyről igen sokat lehet gondolkozni és elmélkedni, beszélni és cikkezni.

Amint benyitunk az ebédlőbe a tulsó falon azonnal szemünkbe ötlik egy érdekes kép. Távolabbról szemlélve az első pillanatban nem vagyunk tisztában vele, nem tudjuk mit ábrázol, a kékes, sötétes alapszint látjuk csak. De amint kissé közelebb lépünk és jobban szemügyre vesszük: akkor látjuk, hogy a csillagos éj csendes homályában egy ifjú térdel a teszület előtt. Jobb keze szívére van téve, balja a csodálkozás és megdöbbenés gesztusát jelzi, arcát Krisztus arcára szegezi, tekintete Krisztus vonásain csüng: Ez Francesko, a gazdag Bernardone fia, ez ama kedves, kedélyes, szellemes trubadour, akiért úgy rajong Assisi és környékének ifjúsága. Ő van itt a keresztnek, a lemondásnak, az áldozatnak, a tökéletes szegénységnek, a mélységes alázatosságnak, az önmagát megsemmisítő szeretetnek iskolájában. Mestere lábainál térdel és tanul. Még kezdő, még sokat nem tud: azért éjszaka van; de annál fényesebben ragyognak a magas ég szende csillagai, annál szembetünőbb a kereszt mögött egy szűk ablakon át szűrődő kellemes fény. Ez a kápolnácska mécsesének pislogó-csillogó lángja, melynek sugara behat az élni és örülni vágyó Francesko szívébe. Érzi, hogy neki azért kell élnie, ki érte meghalt, hogy neki csak abban kell örvendeznie, ki érte oly sokat szenvedett; de ez az érzés még szokatlan nála, olyan előtte mint egy titkos és erős sejtetem. E nagy meglepetéstől nagyokat dobban a szíve, mintha ki akarna szabadulni kebléből, hogy elrejtőzzék abban az átdöfött krisztusi oldalban. Francesco egyik kezével ezt a szívet tartja, másikkal erőért és segítségért kiált. Ez a kép tehát élénk állítja Francesconak hivatását, jellemzően megörökíti megtérésének történetét. Ilyen a bölcsesség, a tökéletesség kezdete: félelem, remegés, küzdelem és megadás. Francesco is keresztül ment ezen a tűzpróbán és győzött: amidőn meghódolt Krisztusnak, amidőn odaadta szívét örökös szeráfi szeretettel. Itt még hiányzik feje körül a szentség aureolája, mert csak most derül fel számára a túlvilági, természetfölötti életnek hajnala.

Amint ezen első képtől megilletődve a másodikhoz lépünk, ott látjuk a kegyelem és jóakarát által már egészen átalakult szent Ferencet. Megértette már ő az Úr Krisztus szavát, akarata teljes erejével, érzelmeinek hevével követte is, — elmúlt az éj, szép derűs idő van. Francesco már levetette magáról világi ruháját, szőrcsuhába öltözött, kötéllal övezte körül magát, mezítláb jár csak egy ócska szandál féle van a lábán. Mihelyst meghallotta az isteni felhívást: „Menj Ferenc, készülj fel; építsd fel az én házamat, mely már-már rombadül“, — azonnal munkába állt. Sorra építi fel sz. Dömjén, Porciuncula és sz. György kápolnáját. Ő a jó módban nevelt ifjú maga rakja

össze finom kezeivel a legnehezebb köveket. Erős izmos karjaival tartja az anyagot és szerényen lehajtott fővel fellép egyik lábával a már felrakott kősorra. Arca háboríthatatlan nyugalmat, rendíthetetlen meggyőződést fejez ki. Igen, ő már nyugodt, mert megtalálta az igazi utat és jár is már rajta; ő biztos, nem kételkedik abban, hogy tényleg azt teszi, amire határozottan hivatva van; ő erős és izmos, „mindent megtehet azáltal, ki őt megerősíti“. Ama kis kápolnák megújítása, rendbehozása csak a kezdet, egy kis előkép, egy kis symbolum; ő az Anyaszentegyházban oly épületet fog emelni, melyből az Evangéliumnak szelleme hatalmas áramlatokban ömlik majd ki és százezrek szívét gyújtja fel a csodálatos szeretet lángjaival. Szent Ferenc mellett egy füves és mohos sziklára rá van tűzve egy kis kereszt, mely két fácskából készült és folytonosan figyelmezteti őt Arra, akinek nevében és kevéért fárad. Miként a földművesek mezei munkája mellett ott van a kenyeres tarisznyájuk és vizes kancsójuk: úgy áll szent Ferenc mellett az ő kis keresztje: erőt ad neki és felüldíti. Ez a kép tehát úgy ábrázolja szent Ferenc atyánkat, mint Krisztusnak engedelmes, szorgalmas, kitartó, magába vonult munkását. Mily szeretetre méltó és vonzó példa ő!

A harmadik freskó azt a tanulságos jelenetet örökíti meg, amint sz. Ferenc Assisi utcáin és sikátorain keresztül vonul, hogy szerénységével, alázatosságával, türelmével „prédikáljon“. Akik előbb dicsérték, magasztalással emlegették a vidám ifjút, azok most lenézik, megvetik, bolondnak tartják, csúfolják, gúnyolják, a gyerekek kövekkel és sárral dobálják. A freskókon ábrázolt jelenet még a legcsendesebbek, a legtűrhetőbbek közül való, csak sejteti, mi volt szent Ferenc sorsa más alkalmakkor. A kép jobb oldalán látható egy fiatal ifjú és egy fiatal női alak. Az előbbi könnyelmű mozdulattal messzire nyújtja kezét s megvetéssel mutat szent Ferencre, miközben a nő felé fordul, ki kétkedő arckifejezéssel és bizonytalan gesztussal azt mondja: Nem tudom mi lelte ezt a szerencsétlen Francescot. A bal oldalon pedig egy csikos hosszú kendőbe burkolt öregasszony látszik, amint a ház kapujánál álló fiatalabbal — pletykázik. Jól érzik magukat van miről trécselni. Középen az előtérben kiemelkedik szent Ferenc alakja, mint a minden emberi tekintettől függetlenített alázatosságnak remek mintaképe. Egyenes, bátor, de mégis szerény testtartása, szívére tett kezei azt bizonyítják, hogy „minden dicsősége belül legyen“. (44. Zsolt. 14.) Azért szívesen lesz halgatag Krisztusért.

A negyedik kép ama jelenetet állítja élénk, amint szent Ferenc az Úr Krisztus tudományával és bölcsességével eltelve, az Istentől hozzá küldött testvéreket a szeretetnek édes szavaival oktatja. Egy fa árnyékában vannak mindnyájan, közel egymáshoz. Szent Ferenc egy maga-

sabb helyen ül, mellette jobbra és balra két testvér szintén ülő helyzetben, az ötödik pedig kissé hátrább áll karba tett kezekkel. Mindnyájan nagy figyelemmel néznek a jó szeráfi atyára és csak úgy lesik ajkairól az alázatos-ságnak és szeretetnek, a bűnbánatnak és önmegtagadásnak, a lemondásnak és az igazi boldogságnak fönséges tanításait, melyek az ő Regulájának alapeszméit képezik.

Az ötödik freskó a boldog szerénységnek eredeti és jellemző ábrázolása. Szent Ferenc Masseo testvérrel útban van. A jó testvér már fáradt s éhes és azért egy alkalmas helyet keresnek, hol megpihenhetnének és valamicskét ehetnének. Találnak is egy árnyas, csendes kis helyet, hol forrás is csörgedezik és nyája-

san marasztalja a lihegő vándorokat. A még tökéletlen Masseo testvér mihelyst odaér azonnal leül a földre és nézi szent Ferencet. Ferenc pedig a forrás mellett levő sziklára teszi az ebédet: egy kendőbe takart kenyeret. Feloldja a kendőt és megáll. Masseo most teljes érdeklődéssel és kíváncsisággal várja mi fog történni. Szent Ferenc megnyitja ajkait és hirdeti, mily jó az Isten, ki jó emberek által kenyeret és e forrás által italt nyújtott az ő éhező és szomjazó szolgálóinak. Hálálkodik, hogy mily gazdagok ők most, hisz mindenük megvan ami csak szükséges, meg lehetnek elégedve, dicsérniök és szeretniök kell a jó mennyei Atyát...

(A többi freskók leírását a jövő számban közöljük.)

Alapítvány P. Barmos György nevére.

Tudvalevő dolog, hogy P. Barmos Györgyöt a kecskeméti ház élére állította a Congressus Definitorialis. De több ok miatt a főt. P. Provinciális megváltoztatta e dispoziációt és a nevezett főt. Atya továbbra is szegedi házfőnök maradt.

Midőn még tartotta magát a Congressus határozata, Szegeden óriás mód nyilvánul meg a sajnálkozás az eltávozás miatt és a P. Györgyhöz való ragaszkodás.

Fényesen beszél erről az a levél, melyet Kelemen Béla orsz. képviselő intézett a szegedi polgármesterhez.

Ide iktatjuk egész terjedelmében.

Nagyságos Polgármester Úr!

Barmos György, mint a szent Ferenc-rendiek szegedi házfőnöke, több mint tiz év óta teljesíti a szeged-alsóvárosi ősi Mátyás-templomban a plébánosi teendőket. A főtisztelendő gvardián úr szerzetes rendjének rendelkezése folytán a legközelebbi napokban távozik Szegedről, hogy újabb hivatali körét Kecskeméten elfoglalja.

A szeged-alsóvárosi parókia hivei mélyesen fájlalják főtisztelendő Barmos György házfőnök távozását. Alsóváros és Alsótanya polgársága mindenkor a tiszteletnek, nagyra-becsülésnek és szeretetnek őszinte érzéseivel vette őt körül, mert a gondozására bizott hívőknek igazi jó pásztora volt. Erős volt a hitben, erős volt a vallásosságban, erős volt a hazafiúi érzésekben. Igazi jó pásztor volt, aki nemcsak a vallásosságnak és erkölcsösségnek emelésével teljesítette hűségesen egyházi kötelességeit, hanem a polgári kötelességek teljesítése terén is vezette az ő nyáját s a hazafiúi érzelmek ébrentartásával eléggé nem méltányolható érdemeket szerzett.

Ha mélyen fájlalják az ő hivei, Alsóváros és Alsótanya lakossága az ő távozását, úgy könnyen érthető, mennyire mélyebb azoknak az érzése, akiket, úgy mint engem, a távozó

házfőnök úr baráti szívének jó érzéseivel, az ő igazán őszinte, megbízható barátságával ki-tüntetett.

Főtisztelendő Barmos György házfőnök plébános úr emlékéért Szegeden a ma élő nemzedék egész életében meg fogja őrizni, de illőnek és megérdemelt dolognak tartom, hogy a későbbi időkben is az emberbarátilag istápoltt alsóvárosiak ismerjék és megemlítsék az ő nevét; éppen azért városunkból távozásra alkalmából arra az elhatározásra jutottam, hogy azon kiváló érdemeinek némi méltatásul, melyeket az elmúlt tiz év alatt egyrészt, mint áldozár, Isten ígéinek hirdetése és a kegyzerek kiosztása körül, másrészt a polgári közéletben városunkat érdeklő ügyek körül szerzett s emellett baráti szeretetemnek is némi kifejezéseül Szeged város szegényalapja javára ötszáz korona alapítványt teszek azon kikötéssel, hogy ezen összeg, mint „főtisztelendő Barmos György szent Ferenc-rendi házfőnök, alsóvárosi plébános“ alapítvány kezeltessék és ezen összeg kamatai évente szent György napján, április 24-én, a szeged-alsóvárosi templom szegényei között kiosztassanak.

Tisztelettel kérem a nagyságos Polgármester urat, méltóztassék ezen Szeged város főpénztáránál egyidejűleg letétbe helyezett ötszáz koronát elfogadni s annak „főtisztelendő Barmos György szent Ferenc-rendi házfőnök, alsóvárosi plébános“ nevében kezelendő alapítvány elhelyezése és az alapító oklevél kiállítása céljából szükséges további eljárás meg-tétele iránt intézkedni.

Melyek után fogadja nagyságod tisztelettem nyilvánítását, mellyel vagyok

Szeged, 1913. augusztus hó 5-én.

Kelemen Béla

Szeged II. kerületének országgyűlési képviselője.

Igazán jól esik nekünk, midőn érdemdu-s testvéreinket megbecsülik és szeretik.